

نقش و جایگاه آزمایشگاه‌ها در تضمین کیفیت محصولات ضدعفونی کننده

The role of laboratories in ensuring the quality of disinfectants

رحیم فرجی^۱، کرمانچی^۲، هما حافظی^۳

۱- کارشناس مسئول گروه پژوهشی مهندسی پزشکی، پژوهشگاه استاندارد، کرج، ایران.

faraji_1839@yahoo.com

۲- مدیر تحقیق و توسعه شرکت بهبان شیمی، تهران، ایران.

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مواد ضدعفونی کننده دسته ای از مواد شیمیایی هستند که با اثر بر باکتریها، ویروس ها، قارچ ها، اسپور باکتریها و سایر اورگانیزم‌ها، آنها را از بین می برند و یا از رشد آنها جلوگیری می کنند.

از مواد ضدعفونی کننده یا گندزداها برای استریل کردن و ضدعفونی کردن دستگاهها و وسایل پزشکی (مانند دستگاه اندو سکوپ، برونکوسکوپ، وسایل و لوازم جراحی و ...)، اتاق عمل، CCU و ICU و بخشهای مختلف سوختگی، پانسمان و تزریقات و کف راهروها و سطوح فیزیکی بیمارستان‌ها همه روزه در این مراکز استفاده می‌شود. باتوجه به مطالعات صورت گرفته دیده میشود بعضا بیش از بیست نوع ضدعفونی کننده و گندزداهای شیمیایی در بیمارستانها و آزمایشگاههای کلینیکی برای کنترل اشیاء آلوده و بهداشتی نمودن آنها در مصارف بعدی، کاهش بار آلودگی میکروبی محیط مرکز درمانی و جلوگیری از گسترش میکروارگانیزم‌های پاتوژن و کاهش عفونت به کار می روند.

از طرفی در بسیاری از موارد مشاهده میشود این مواد به علت ساختار فیزیکی و شیمیایی، استفاده نامناسب از آنها و عدم تهیه غلظتهای مؤثر استاندارد شده و همچنین فیزیک نامناسب بیمارستانها همگی موجبات عدم کارایی مواد ضدعفونی کننده بر میکروارگانیزمهای بیمارستانی را در چند سال اخیر فراهم کرده است. از دیگر عوامل مهم در عدم کارایی مواد ضد عفونی کننده در بیمارستانها می توان به رقیق نمودن بیش از اندازه آنها به علت صرفه جویی یا عدم دقت در تهیه آنها اشاره نمود. از عوامل دیگر کاهش اثربخشی این مواد می توان از نوع روش، تکنیک یا وسائلی که بدین منظور استفاده می شود نام برد که ممکن است تکنیکهای بکار گرفته شده مطابق با دستورالعمل کارخانه یا شرکت سازنده مواد ضدعفونی کننده نباشد.

یک ضدعفونی کننده موثر باید دارای ویژگی های زیر باشد:

- اثر سریع داشته باشد.
- بر روی طیف وسیعی از ارگانیزم ها موثر باشد.
- خاصیت میکروب کشی را در غلظت پایین داشته باشد.
- حداقل سمیت را داشته باشد (در حد مجاز برای انسان و طبیعت)
- اثر مخرب بر روی ساختمان و تجهیزات نداشته باشد.
- ارزان و به راحتی قابل تهیه باشد.

• در آب های سخت، دما و pH های مختلف موثر باشند.

در همین راستا ارزیابی اثربخشی مواد ضدعفونی کننده و کنترل کیفیت آنها مطابق با استانداردهای مربوطه از جمله وظایف اصلی آزمایشگاه های تخصصی کنترل کیفیت تایید شده از سوی سازمان های ذیربط می باشد.

اطمینان و اعتماد نسبت به اثربخشی محصولات برابر با دستورالعمل ارایه شده از سوی تولیدکننده در کنترل عفونت بیمارستانی نقش آزمایشگاه های کنترل کیفیت مواد ضدعفونی کننده را بیش از پیش نمایان می سازد.

کلمات کلیدی:

کنترل عفونت، ضدعفونی کننده، آزمایشگاه کنترل کیفیت